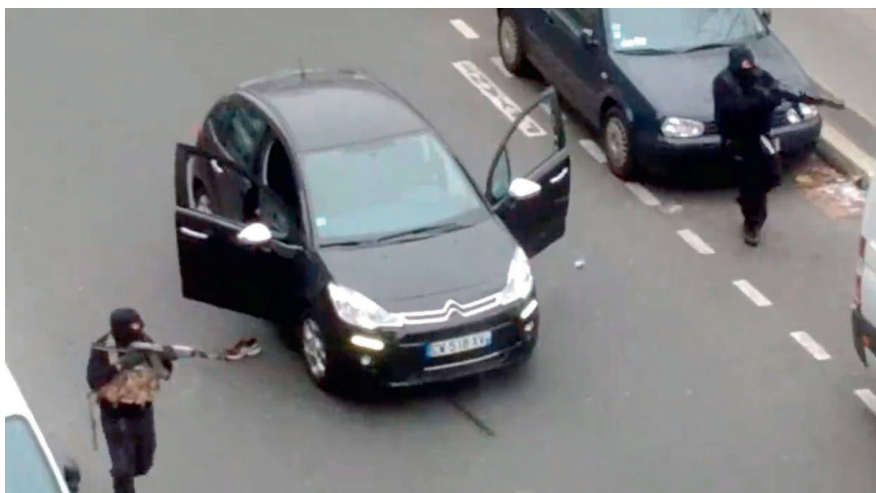

4a. Henrik Dannemand: Uden digital dannelse bliver vi generelt dummere

Teksten er fra Berlingske Tidende d. 24. juli 2015. Henrik Dannemand er journalist.

”At give børn og unge digital dannelse er en af uddannelsessystemets vigtigste opgaver i det 21. århundrede,” siger professor Kirsten Drotner, som afviser, at børn og unge automatisk er digitalt indfødte.

*Jordi Mir lagde 7. januar en video på 42 sekunder ud på Facebook, hvor den med rasende fart blev delt af tusinder. Filmen viser to gerningsmænds skånselsløse henrettelse af den 42-årige politibetjent Ahmed Merabet efter angrebet på det satiriske ugeblad Charlie Hebdo. Efterfølgende har Jordi Mir taget afstand fra, hvad han har gjort og kalder det idiotisk og ”en dum refleks”.
Foto: Jordi Mir*

Den 7. januar 2015 lidt før klokken 12 kigger den franske ingeniør Jordi Mir fra et vindue i sin lejlighed ned på den gade, hvor han bor i Paris. Chokeret ser han to maskeklædte mænd, der med maskinpistoler truer en politibetjent, der ligger på gaden.

Jordi Mir aner ikke, hvad der foregår – han tænker, at der måske er tale om et bankrøveri, men han griber sin mobil og skyder en video på 42 sekunder og lægger den ud på Facebook, hvor den med rasende fart bliver delt af tusinder.

Filmen viser to gerningsmænds skånselsløse henrettelse af den 42-årige politibetjent Ahmed Merabet efter angrebet på det satiriske ugeblad Charlie Hebdo. Der er tale om billeder, som nyhedsmedier normalt ikke vil vise – i hvert fald ikke uden at pixelere den dræbtes ansigt, og politibetjentens familie er bestyrtet over, at Jordi Mir har lagt billederne ud på Facebook.

”Hvordan kan han tillade sig at vise denne video? Jeg hørte hans stemme. Jeg genkendte ham. Jeg så, hvordan de slagtede ham,” sagde politibetjentens bror til medierne.

Evnen til at reflektere digitalt

Jordi Mir tager efterfølgende over for nyhedsbureauet AP afstand fra, hvad han har gjort og kalder det idiotisk og ”en dum refleks”.

”Jeg var fuldstændigt i panik,” undskylder han.

Den grufulde episode og Jordi Mirs video viser, at nettet og de sociale medier har brudt grænsen mellem privat og offentligt. Folk optager nærmest pr. refleks
25 billeder med deres mobiler og lægger dem ud på sociale medier, ligesom de kommenterer alt mellem himmel og jord – ofte uden at tænke på, at grænsen mellem privat og offentlig her er flydende.

Jordi Mirs billeder skabte efterfølgende en debat om behovet for regler, etik og moral, når det gælder nettet og de sociale medier.

30 Herhjemme diskuterer skoler og uddannelsesinstitutioner løbende behovet for ”digital dannelse” – både for at gøre børn og unge i stand til at klare sig i den digitale verden, og for at de skal tænke over, hvordan de bruger dem.

Begrebet digital dannelse blev opfundet af Kirsten Drotner, dr.phil. og professor i medievidenskab på Syddansk Universitet, tilbage i 90erne. Det var det nærmeste til at gribe det engelske begreb ”digital literacy” – literacy er det engelske
35 ord for evnen til at kunne læse og skrive i modsætning til analfabetisme.

”Digital dannelse handler om at kunne ”læse og skrive” med de nye medier. Evnen til at kunne skabe og dele viden og ikke mindst evnen til at kunne reflektere over det, man gør på de digitale medier. Mange kalder børn og unge i dag for de
40 digitale indfødte og mener, at de ved alt om digitale medier. Men vi ser næsten dagligt eksempler på, at de ikke er digitalt indfødte. De er meget aktive, men de forstår ikke altid konsekvenserne af at fungere på internettet – ligesom mange voksne ikke gør det. De uploader f.eks. glad og gerne private billeder på internettet og lægger personlige oplysninger ud. De forstår ikke, hvad der sker, når de
45 trykker på send-knappen, og de finder først ud af det, når det går galt. Det er her, der kommer en uddannelsesmæssig opgave ind,” siger Kirsten Drotner.

Klassisk dannelse – kendskab til fremmedsprog, litteratur, historie, politik, musik, naturvidenskab etc. – kan i dag ikke forstås uafhængigt af de digitale medier. Derfor skal man have kendskab til internettet, sociale medier som Facebook, Twitter, Instagram, mediernes hjemmesider, Wikipedia og YouTube, siger
50 professoren.

”Når vi skal stemme til folketingsvalget, som vi skulle for nylig, er det de digitale medier, som forvalter den politiske kultur. Det er her, vi søger viden, kan stille spørgsmål og komme i dialog. De færreste kommer jo hen i forsamlingshuset og
55 møder Helle Thorning-Schmidt eller Lars Løkke Rasmussen. Vi får i høj grad vores demokratiske informationer og indsigt fra de digitale medier. Det er noget af den samme viden, vi opbygger i dag som tidligere, men redskaberne til at nå denne viden er anderledes. Det betyder, at man skal vide noget om disse redskaber, og at vi skal kunne forholde os kritisk til dem,” siger Kirsten Drotner.

60 (...)

Digital dannelse på skoleskemaet

Kirsten Drotner betegner digital dannelse som en af uddannelsessystemets vigtigste opgaver. På samme måde som man for 200 år siden besluttede, at børn skulle lære både at læse og skrive – nogle mente faktisk, at det var nok at lære at læse,
65 skal børn i dag lære at forstå de digitale medier og kunne udtrykke sig med ord, lyd og billeder på disse medier.

Spørger man Kirsten Drotner, hvad uddannelsesinstitutionerne skal lære børn og unge, er hendes svar, at de både skal lære at anvende de digitale medier og at forholde sig kritisk til dem.

70 ”Jeg mener, at det er en af de allervigtigste udfordringer for skolesystemet i det 21. århundrede. Det er en opgave, man buldrer af sted med i andre lande. Man skriver digital dannelse ind i skolesystemet i Australien, Singapore, Norge og mange andre lande. I Danmark har man IT i folkeskolen, men det bruges ofte lidt for snævert. Det indfanger kun en delmængde af det, man skal kunne. Den helt 75 store udfordring er at give børnene redskaber, så de selv kan skabe og dele indhold og også reflektere over deres egen brug af disse redskaber. De skal f.eks. vide, hvad det betyder, når man poster noget. De skal også vide, at der er forskel på at tale sammen person til person og at skrive det samme på Facebook eller sende noget på Snapchat. Der skal man udtrykke sig anderledes.”

80 Kirsten Drotner advarer imod den opfattelse, at de yngste generationer automatisk får denne viden og dermed er digitalt indfødte. Generelt er de meget aktive på de digitale medier, men de er ikke kyndige på et niveau, som gør dem digitalt dannede. Hun mener, at konsekvenserne vil være vidtrækkende, hvis uddannelsessystemet ikke satser på dette område.

85 ”Så bliver vi ikke bare digitalt dumme, men generelt dummere. En meget stor del af den måde, mennesker i hele verden skaffer sig kundskab og viden på, går via digitale medier. Hvis vi ikke forstår at anvende dem kreativt, konstruktivt og kritisk, bliver vi ikke bare dummere på det digitale, men på verden og os selv,” siger Kirsten Drotner.

90 (...)

4b. Eva Fog: Vi har svigtet med den digitale opdragelse

Teksten er fra Information d. 23. januar 2018. Eva Fog er specialist i børn og IT.

I sidste uge bredte en chokbølge sig over Danmark. Over 1.000 børn og unge stod til sigtelse for ulovlig distribuering og besiddelse af børneporno. For de fleste kom det som et lyn fra en klar himmel. Også på trods af den skarpe mediedækning siden Emma Holten stod frem som det første offentlige offer for hævnporno i 2014. Noget som vi dog nærmest kollektivt har valgt at glemme igen.

'Den slags sker jo ikke for mit barn', synes mentaliteten at være. En behagelig løgn, som vi har lullet os selv ind i, og som mandagens sigtelser nu har slået bunden ud af.

Vi må se den første hårde erkendelse i øjnene: det er nemlig dit barn, der ser med eller distribuerer. Som ungdomskulturen har udviklet sig, kan ingen ung sige sig fri – for 'det er bare noget, man gør'. Ret og vrang tilsidesættes til fordel for at 'være med'.

Det leder mig til den anden hårde erkendelse: Vi er selv ude om denne udvikling.

Vores børn har prøvet at finde vej i det online vilde vesten og har efter bedste evne fundet metoder at reagere efter. Spoiler: de virker ikke. Vi er i høj grad lige så uvidende, som vores børn og unge er, så ved vores stiltiende samtykke har vi gjort denne udvikling mulig. Dette er ikke en bebrejdelse, men en realitet.

Den tredje hårde erkendelse er, at vi ikke kan løse det her med forbud, monitoring eller straf. Det vil være ren symptombehandling, der i bedste fald afskrækker eller udelukker de få. I værste fald vil det skabe endnu flere subkulturer, voksne aldrig vil få adgang til. Hvis vi voksne ikke er nærværende og deltagende, vil udviklingen fortsætte bag vores ryg og efterlade børnene fuldstændig alene – uden nogen at søge hjælp hos.

Den fjerde hårde erkendelse er, at vi ikke blot skal tage vare på ofrene. Vi skal i lige så høj grad tage vare på de børn og unge, der nu forhåbentlig har fået deres livs chok og skal leve med konsekvenserne af handlinger, de ikke kunne forudse. De skal have deres straf, men de skal også hjælpes videre. Det handler ikke om, at statuere eksempler, men om at vise konsekvenserne. Måske er det denne gang, at vi ikke glemmer, men i stedet tager vores ansvar seriøst?

Der er brug for digital opdragelse, og det skal begynde med det samme! Ellers svigter vi igen. Og igen ...